

Ех!

Юрій Вухналь

- А знаєте, тату, що я оце думаю, - запитав Сашко в батька, рушаючи додому від засіяної нивки.

- А хіба я в твоїй голові був, по чім же я знаю, що ти думаєш, - відповів стомлено батько.

Сашко зітхнув і промовив з жалем:

- Я оце думаю, тату, що зерно ми з вами перевели, - здря руками ниву засіяли.

- А ти б її ногами засіяв, - байдуже порадив батько.

Сашко підсунувся ближче й хитнув головою:

- Я оце, тату, мовчав-мовчав, а оце вже й мовчати не можу - душа болить, дивлячись на отаке хазяйнування. Я знаю, - посміхнувся Сашко, - як ви на мене дивитесь - мовляв, сопляк, ледар, барбос і таке інше, ходить там по всяких гуртках та язиком ляпає, як праником, а діла чорт-ма з нього. Звичайно, ви помиляєтесь, та це й природно, бо людина ви, тату, стара, консервативна, тому і я не казав нічого до цього часу, щоб відносин наших не загострювати, мовчав, мовляв, що ж із вас далі буде. І що ж я побачив? Надійшла весна, думаю, будете зерно очищати, коли ні, ви й словом не обмовились. Ви знаєте, думав я, що землю краще обробите - ви не обробили, думав - сіялкою засіяти, а ви руками засіяли. Тату, як тяжко було мені дивитися, як ото ви зерно кидали. Дивлюся, а серце кров'ю обливається, бо пропало зерно, пропала праця, хліб пропав, голодні будемо на ту зиму сидіти, бо й того не зберемо, що висіяли.

Батько глянув на Сашка, покрутив нетерпляче батогом і мугукнув, та так, що в Сашка і серце тьохнуло:

- Я тебе не зберу!

- Звичайно, не зберете, даю голову на одсіч, що не зберете! - запалився Сашко. - Бо куди ви зерно кинули? В землю суху, необроблену: впало те зернятко бідне, пити хоче, вогкості йому дай, а її немає, бо посуха, можливо, буде, та не тиждень, та немає й два - і зійде воно немічне, - факт, що половина вигорить!

- Я тебе вигорю! - знову озвався батько.

- Даю чесне комсомольське слово, що вигорить! - образився Сашко. - Не вірите, ось побачите. Та мало того, що вигорить, - зерно нікуди не годитиметься, бо ви його не очистили; з куколем посіяли, а ви знаєте, який ото кукіль, його тільки в землю кинь, тоді пропадай, хлібець - заб'є.

Сашко промовчав трохи і вже тихше казав далі:

- Отоді і наслідки побачите. Сумні, тату, наслідки будуть, хліба до Різдва не хватить, корму худобі не вистачить, організм у неї послабне, а там хвороба, можливо, яка прикинеться, не витримає тую хворобу організм слабкий худоб'ячий - дриг'-дриг', припустімо, корова ногами, і немає корови - немає молока. А там, гляди, і кінь дриг'-дриг' - немає коня, нічим хазяйнувати - розорилось хазяйство. Та й нам не краще - ви,

думаєте, хліб із куколем дуже пользовита штука, – зовсім ні, тату, я це все в гурткові проходив і знаю, попоїсте ви ото тиждень такий хлібець із куколем – нічого, а далі щось у вас у животі колоти почне, а далі корчити стане вас, місця ви собі не знайдете – болі неймовірні, а потім здригнете, раз, раз, у крайньому разі, три, ікнете – й нема.

Батько одсунувся, глянув злякано на Сашка, потім:

– А так, ти, сучий сину, смерти моєї хочеш, так, значить, помирай, батько?

Сашко аж руками плеснув:

– Ну, хто ж каже: помирай. Ви ж думки моєї, тату, не перекручуйте, хіба я кажу, що обов'язково помрете, – можливо. Запевняти не можна, але... все може бути, ви не дивіться на це радісно, бо це таке діло – тріп-тріп – і немає вас.

– А, так, значить, мене немає, – підвівся батько.

– От ви знову, тату, хто ж каже, що немає? Можливо, що не буде.

– А, не буде... Злазь із воза, падло!

Батіг батьків пройшовся по спині, і Сашко миттю опинився долі.

Через півгодини батько в'їжджав у село, а позаду віддаля йшов Сашко, похнюпивши голову, і бубонів незадоволено:

– От і побалакай з таким – ти йому слово, а він тебе пужалном. Ех!